

מבט לאיראן
14 באוגוסט – 28 באוגוסט, 2016
ד"ר רז צימט

עיקרי הדברים

- ✓ איראן אישרה לחיל האוויר הרוסי להשתמש בבסיס חיל האוויר בהמדאן שבמערב איראן לביצוע תקיפות אוויריות בסוריה. שר ההגנה האיראני הצהיר, כי איראן תאפשר למטוסים הרוסים להשתמש בשדה התעופה ככל שיידרש, אך הסתייג מפרסום הידיעות בעניין זה על-ידי משרד ההגנה הרוסי. דובר משרד החוץ האיראני מסר, כי הנוכחות הרוסית בהמדאן הייתה זמנית והסתיימה בשלב זה. יו"ר ועדת המג'לס לביטחון לאומי ולמדיניות חוץ ציין, כי פעילות המטוסים הרוסים בהמדאן התבצעה במסגרת שיתוף הפעולה המתבצע מחדר מבצעים משותף לשתי המדינות הפועל בשנה האחרונה בדמשק ובבגדאד.
- ✓ על-אכבר ולאיתי, יועצו לעניינים בינלאומיים של המנהיג העליון, אמר כי שאלת העברת נשיא סוריה, בשאר אסד, מתפקידו כבר אינה עומדת על הפרק גם מבחינת המערב. הוא ציין, כי הגברת שיתוף הפעולה בין איראן, רוסיה ותורכיה תסייע בחיזוק ממשלת סוריה ובמאבק בטרור.
- ✓ מפקד בכיר במשמרות המהפכה אמר, כי איראן הקימה "צבא שחרור שיעי" הפועל בסוריה, בעיראק ובתימן בפקוד מפקד כוח קדס של משמרות המהפכה, קאסם סלימאני. הוא הצהיר, כי צבא זה נועד להבטיח שישראל לא תתקיים בתוך 23 שנה.
- ✓ מזכיר המועצה העליונה לביטחון לאומי של עיראק, יו"ר הפרלמנט העיראקי ושר הפנים של כורדיסטאן העיראקית ביקרו בטהראן. בכירים איראנים שנפגשו עימם הביעו מחויבות להמשך התמיכה האיראנית בעיראק והדגישו את החשיבות, שאיראן מייחסת לשמירת לכידותה הטריטוריאלית של עיראק. לשכת נשיא כורדיסטאן העיראקית, מסעוד ברזאני, הודיעה כי בכוונתו לבקר בקרוב בטהראן בהזמנת ממשלת איראן.
- ✓ אחראי הקשרים הבינלאומיים של חמאס, אסאמה חמדאן, אמר כי הקשרים בין איראן לחמאס משתפרים. הוא הכחיש דיווח בעיתון סעודי לפיו טהראן התנתה את המשך הסיוע הכספי לחמאס בהכרזת נאמנות התנועה לאיראן.

כללי

■ חסין-אמיר עבדאללהיאן (Hossein Amir Abdollahian), יועצו של יו"ר המג'לס לעניינים בינלאומיים, אמר בפגישה עם שר החוץ הנורבגי, שביקר בשבוע שעבר בטהראן, כי איראן תמשיך "לייעץ" לעיראק ולסוריה במאבקן בטרור. הוא ציין, כי הנשיא אסד מוכן לשאת ולתת עם האופוזיציה אך לא ניתן לצפות ממנו למסור את ממשלתו לידי מתנגדיו ולהישאר אדיש לנוכח הפרת הביטחון והיציבות בארצו ופעילות הטרור הנתמכת על-ידי גורמים זרים. עבדאללהיאן התייחס גם להתפתחויות בבחריין

ותקף בחריפות את החלטת שלטונות בחרין לשלול את אזרחותו של איש הדת השיעי הבכיר, שיח' עיסא קאסם (פארס, 18 באוגוסט 2016).

המעורבות האיראנית בסוריה ובלבנון

■ משרד ההגנה הרוסי אישר ב-16 באוגוסט 2016, כי רוסיה הציבה מפציצים בבסיס חיל האוויר בהמדאן (Hamedan) שבמערב איראן והחלה להשתמש בהם לצורך תקיפות אוויריות בסוריה. שר ההגנה הרוסי סרגי שויגו דיווח לכלי תקשורת רוסיים, כי ב-16 באוגוסט 2016 המריאו לראשונה מטוסים רוסיים משדה התעופה המדאן כדי לתקוף מטרות טרור בסוריה. לדבריו המדובר במפציצים אסטרטגיים ארוכי טווח מסוג Tu-22M3 ומטוסי תקיפה Su-34 שתקפו מטרות של דאעש וחזית פתח אל-שאם במחוזות חלב, דיר אלזור ואדלב. בתקיפות הללו נהרסו מתקני פיקוד ומחנות אימונים ונהרגו פעילי טרור רבים (ספוטיק, 16 באוגוסט 2016).

מפציצים רוסיים בשטח איראן (פארס, 16 באוגוסט 2016).

■ על-פי דיווחים, שהתפרסמו במקורות רוסיים, איראנים וערבים, בשל גודל המפציצים לא ניתן להציבם בבסיס חיל האוויר הרוסי בסוריה והצבתם במערב-איראן נועדה לקצר באופן משמעותי את מרחק הטיסה ליעדים בסוריה. לא נמסר כמה מפציצים הוצבו בבסיס חיל האוויר בהמדאן. עלי שמח'אני (Ali Shamkhani), מזכיר המועצה העליונה לביטחון לאומי, אישר את ההיתר שניתן למפציצים רוסיים לעשות שימוש בבסיס בהמדאן. בתשובה לעיתונאים בעניין זה אמר שמח'אני, כי שיתוף הפעולה בין טהראן למוסקבה במאבק בטרור בסוריה הוא אסטרטגי וכי שתי המדינות מחליפות יכולות ומתקנים בהקשר זה (פארס, 16 באוגוסט 2016). חסין דהקאן (Hossein Dehqan), שר ההגנה האיראני, הצהיר בריאיון טלוויזיוני, כי איראן תאפשר למטוסים הרוסיים להשתמש בשדה התעופה בהמדאן ככל שיידרש. הוא הביע, עם זאת, הסתייגות מהודעת משרד ההגנה הרוסי, שאישרה את פריסת המטוסים הרוסיים בשדה התעופה בהמדאן (פרארו, 20 באוגוסט 2016). ב-22 באוגוסט 2016 אמר בהראם קאסמי (Bahram Ghasemi), דובר משרד החוץ האיראני, כי הנוכחות הרוסית בשדה התעופה בהמדאן הייתה זמנית והסתיימה בשלב זה (תסנים, 22 באוגוסט 2016).

■ יו"ר ועדת המג'לס לביטחון לאומי ולמדיניות חוץ, עלא' אלדין ברוג'רדי (Alaeddin Boroujerdi), אמר במסיבת עיתונאים, כי פעילות המטוסים הרוסים בבסיס חיל האוויר בהמדאן התבצעה במסגרת שיתוף הפעולה המתנהל בין שתי המדינות מחדר מבצעים משותף. חדר מבצעים זה פועל, לדבריו, בשנה האחרונה בדמשק ובבגדאד על בסיס החלטה משותפת שהתקבלה על-ידי איראן, רוסיה, סוריה ועיראק במסגרת המאבק בטרור (תסנים, 24 באוגוסט 2016).

יו"ר ועדת החוץ והביטחון של המג'לס, ברוג'רדי (תסנים, 24 באוגוסט 2016).

■ במסגרת שיתוף הפעולה המתהדק בין איראן לרוסיה סביב המערכה בסוריה ביקר שליו המיוחד של נשיא רוסיה לענייני המזרח התיכון, מיכאיל בוגדנוב, במחצית אוגוסט בטהראן ונפגש עם שר החוץ האיראני, מחמד ג'ואד זרף לדיון בהתפתחויות בסוריה (עצרי- איראן, 16 באוגוסט 2016).

■ סגן שר החוץ לענייני ערב ואפריקה, חסין ג'אברי אנצארי (Hossein Jaber Ansari), הגיע ב-23 באוגוסט 2016 לביקור באנקרה כדי לדון עם בכירים תורכים בהתפתחויות בסוריה (אירנ"א, 23 באוגוסט 2016). קדם לביקור ביקור פתע של שר החוץ התורכי, מבלוט צ'בושולו, בטהראן ב-18 באוגוסט 2016, שנועד אף הוא לדון בהתפתחויות בסוריה.

■ יועצו לעניינים בינלאומיים של המנהיג העליון, עלי-אכבר ולאיתי (Ali-Akbar Velayati), אמר במסיבת עיתונאים בתום פגישה, שקיים עם שר החוץ הנורבגי בטהראן, כי שאלת העברת נשיא סוריה, בשאר אסד, מתפקידו כבר אינה עומדת על הפרק גם מבחינת המערב. ולאיתי ציין, כי אין ספק ששיתוף הפעולה בין איראן, רוסיה ותורכיה יסייע בחיזוק ממשלת סוריה ובהוצאת הטרוריסטים מתחום סוריה וימנע את חלוקתה (תסנים, 17 באוגוסט 2016).

עלי-אכבר ולאיתי (תסנים, 17 באוגוסט 2016).

■ האתר האיראני משרק ניז פרסם (18 באוגוסט 2016) ריאיון עם מחמד-עלי פלכי (Mohammad Ali Falaki), אחד המפקדים האיראנים הבכירים, שנשלחו בשנה שעברה לחזית הלחימה בסוריה. במלחמת איראן-עיראק שימש פלכי כמפקד דיביזיית כוחות מיוחדים של משמרות המהפכה.

■ פלכי שיבח בדבריו את אומץ לבם ונחישותם של הלוחמים האפגאנים הנלחמים בסוריה בחסות משמרות המהפכה במסגרת חטיבת פאטמין ואמר, כי לחטיבה היה תפקיד משמעותי בהגנה על דמשק. הוא ציין, כי החטיבה מונחית על-ידי משמרות המהפכה ובמסגרתה נלחמים אפגאנים, רובם שיעים אך חלקם סונים. חלק ממפקדי החטיבה הם איראנים וחלקם אפגאנים. הוא נשאל לגבי קשיי שפה בין המפקדים האיראנים ללוחמים האפגאנים והשיב, כי רוב הלוחמים האפגאנים מדברים פרסית טובה ולכן אין כל בעיה בעניין זה.

■ פלכי ציין, כי מספר הלוחמים האיראנים בסוריה קטן יחסית משום שהאיראנים נשלחים לסוריה בעיקר לצרכי הדרכה, הכשרה וניהול של הצבא והמיליציות הסוריות הנושאים בעיקר נטל הלחימה.

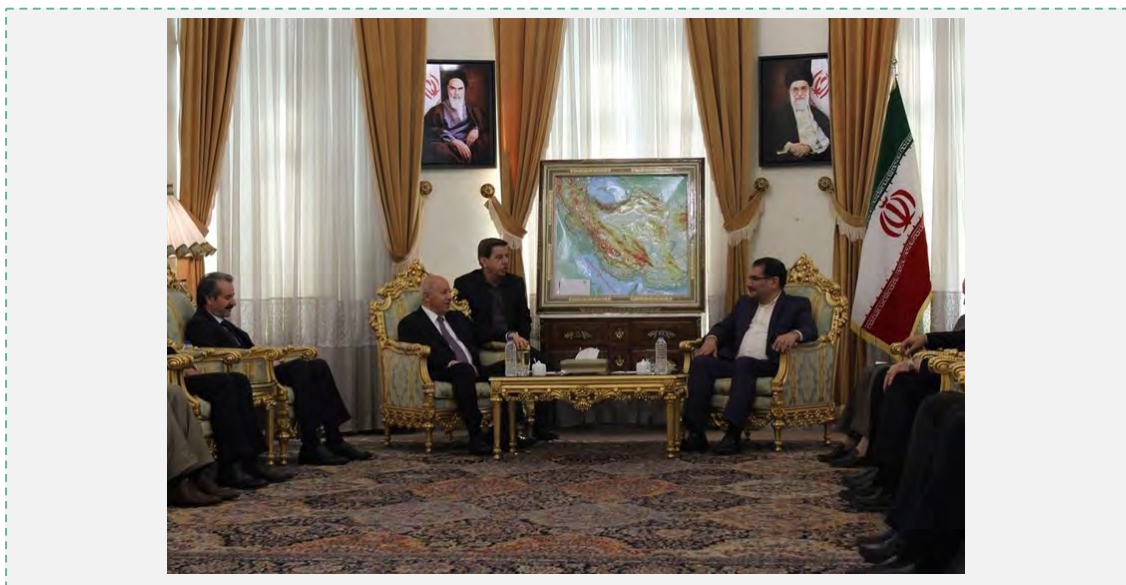
מחמד-עלי פלכי (משרק, 18 באוגוסט 2016).

■ הוא סיפר, כי לאחר השתלטות דאעש על חלקים בעיראק בקיץ 2014, הוא התנדב לצאת למלחמה עם חמישים מפקדים בכירים נוספים של משמרות המהפכה, שנלחמו במלחמת איראן-עיראק, אך בסופו של דבר יצא באביב 2015 לסוריה בעקבות ההסלמה במערכה באזור חלב. לדבריו, קיימת נכונות רבה בקרב הציבור באיראן להשתתף במערכה בסוריה בין אם באופן פעיל ובין אם באמצעות תרומות. הרצון להילחם בסוריה ניכר גם בקרב אנשי הצבא הסדיר, שפנו לקאסם סלימאני, מפקד כוח קדס של משמרות המהפכה, וביקשו ליטול חלק במערכה לצד משמרות המהפכה. סלימאני קיבל את אישור המנהיג העליון לכך ובעקבות זאת נשלחו החל מפברואר 2016 מתנדבים גם מיחידות הצבא הסדיר. הוא ציין כי להרוגים ולפצועים הרבים בקרב הלוחמים בסוריה לא הייתה השפעה שלילית על רוח הלוחמים ועל המוטיבציה שלהם.

■ פלכי דחה את הטענות המתפרסמות במערב בנוגע לשכרם הגבוה של הלוחמים האיראנים המתנדבים לשרת בסוריה וטען, כי שכרם החודשי של הלוחמים בסוריה הוא כמאה דולרים בלבד. עוד אמר פלכי, כי הקמת צבא השחרור השיעי הפועל בסוריה, בעיראק ובתימן בפקוד קאסם סלימאני ומורכב מאפגאנים, עיראקים, פקיסטאנים ולבנונים נועדה להבטיח שישראל לא תתקיים בתוך 23 שנים.

המעורבות האיראנית בעיראק

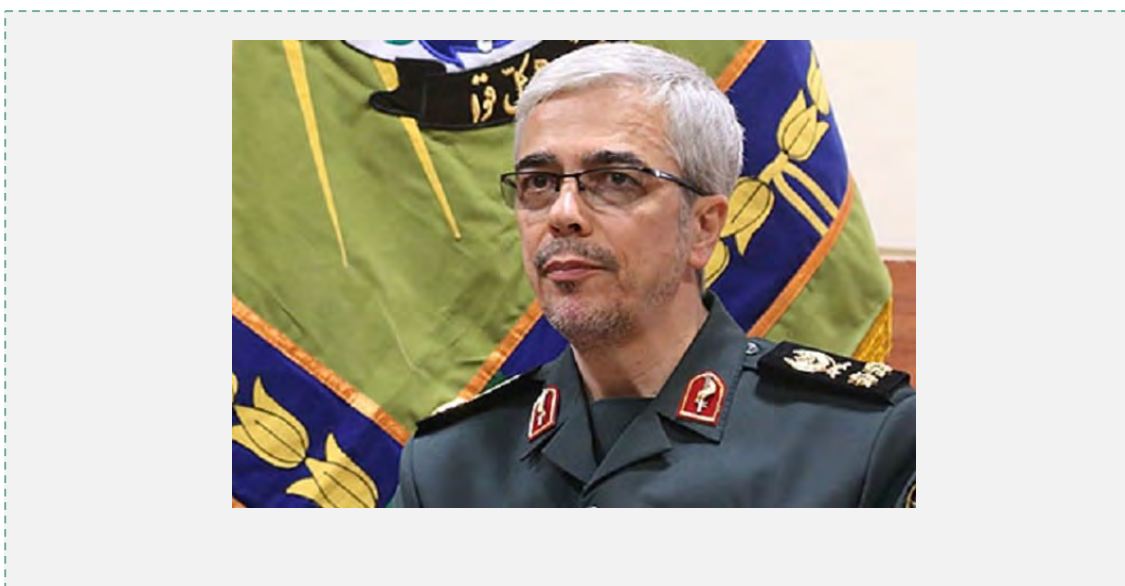
■ עלי שמח'אני (Ali Shamkhani), מזכיר המועצה העליונה לביטחון לאומי, אמר בפגישה עם כרים סנג'ארי (Karim Sinjari), שר הפנים של כורדיסטאן העיראקית, כי איראן תמכה תמיד בכורדיסטאן העיראקית "במסגרת האסטרטגיות של הממשלה המרכזית בעיראק". שמח'אני שיבח את נשיא כורדיסטאן העיראקית, מסעוד בארזאני, על תפקידו בביסוס הקשרים בין איראן לחבל הכורדי בעיראק ובהרחבתם. הוא שב והדגיש את חשיבות השמירה על אחדות עיראק לנוכח איום הטרור האסלאמי הניצב, לדבריו, בפני כל הקבוצות הדתיות והאתניות במדינה. מזכיר המועצה העליונה לביטחון לאומי הביע את דאגתה של איראן לנוכח פעילותן הגוברת של קבוצות כורדיות איראניות בגבול איראן-עיראק ואמר, כי השמירה על ביטחון גבולותיה מהווה "קו אדום" מבחינת איראן. סנג'ארי הודה לאיראן על תמיכתה הנמשכת בכורדים בעיראק ואמר, כי כורדיסטאן העיראקית לא תאפשר לאף קבוצה לבצע פעילות עוינת בגבול עם איראן (איסנ"א, 14 באוגוסט 2016).

פגישת שמח'אני-סנג'ארי (תסנים, 14 באוגוסט 2016).

■ לשכת נשיא החבל הכורדי בצפון עיראק, מסעוד ברזאני, הודיעה, כי ברזאני קיבל את הזמנתה הרשמית של ממשלת איראן ויבקר בקרוב בטהראן. מועד הביקור טרם נקבע (איסנ"א, 22 באוגוסט 2016).

■ מחמד באקרי (Mohammad Baqeri), ראש המטה הכללי של הכוחות המזוינים של איראן, נפגש ב-17 באוגוסט 2016 עם פאלח אלפייאצ' (Faleh al-Fayad), מזכיר המועצה העליונה לביטחון לאומי של עיראק, ודן עימו בהתפתחויות באזור ובקשרים בין שתי המדינות. באקרי אמר, כי פעילות המיליציות השיעיות העיראקיות לצד צבא עיראק מבטיחה את הביטחון והיציבות הפנימית בעיראק. הוא ציין, כי הכוחות המזוינים האיראנים מוכנים לשתף פעולה עם צבא עיראק בתחומים ובמישורים שונים (מהר, 17 באוגוסט 2016).

מחמד באקרי (מהר, 17 באוגוסט 2016).

■ הנשיא רוחאני ושר החוץ זריף הדגישו בפגישותיהם עם סלים אלג'בורי (Salim al-Jabouri), יו"ר הפרלמנט העיראקי, שביקר ב-20 באוגוסט 2016 בטהראן, את מחויבות איראן להמשך התמיכה בעיראק.

■ הנשיא רוחאני אמר בפגישתו עם אלג'בורי, כי איראן תמשיך לתמוך בעם העיראקי ובממשלת עיראק במאבקם נגד הטרור כפי שעשתה זאת עד כה. רוחאני ציין, כי התקופה שלאחר הסכם הגרעין היא הזדמנות מתאימה להרחבת שיתוף הפעולה הכלכלי בין שתי המדינות.

■ מחמד ג'ואד זריף (Mohammad Javad Zarif), שר החוץ אמר בפגישתו עם אלג'בורי, כי עיראק ניצבת בחזית המאבק נגד הטרור והקיצוניות וכי איראן תעמוד לצידה בכל תנאי. הוא הביע את ביטחונו ביכולתה של עיראק להיאבק בהצלחה בטרוריסטים גם במערכה הצפויה לשחרור העיר מוצל מידי דאע"ש. זריף הדגיש את הצורך בשמירת אחדותה ולכידותה הטריטוריאלית של עיראק.

■ אלג'בורי הודה לאיראן על התמיכה בארצו במאבק נגד הטרור המהווה, לדבריו, הסכנה החמורה והמיידי ביותר המאיימת על האזור כולו. הוא ציין, כי אין תחליף לתפקידה של איראן באזור וכי עיראק מעריכה את עמידתה האיתנה של איראן לצד הממשלה והעם בעיראק (פארס, 20 באוגוסט 2016).

שר החוץ זריף ויו"ר הפרלמנט העיראקי (במרכז) (פארס, 20 באוגוסט 2016).

המעורבות האיראנית בזירה הפלסטינית

■ ח'אלד אלקדומי (Khalid al-Qoddoumi), נציג חמאס באיראן, אמר בריאיון לסוכנות הידיעות האיראנית מהר (15 באוגוסט), כי היחסים בין חמאס לאיראן מבוססים על פרמטרים רבים, ובהם ההתנגדות ל"משטר הציוני". הוא ציין, כי איראן תמכה בחמאס מן ההתחלה וכי לתמיכה זו היבטים מדיניים וצבאיים. מערכת היחסים בין איראן לחמאס ידעה, לדבריו, עליות ומורדות, במיוחד בחמש השנים האחרונות, אך היחסים מעולם לא נותקו.

נציג חמאס בטהראן, ח'אלד אלקדומי (מהר, 15 באוגוסט 2016).

■ אסאמה חמדאן (Osama Hamdan), אחראי הקשרים הבינלאומיים של חמאס, אמר בריאיון לערוץ אלמיאדין הלבנוני, כי הקשרים בין איראן לחמאס טובים ומתרחבים מדי יום ביומו. הוא הכחיש דיווח, שהתפרסם לאחרונה בעיתון אלשרק אלאוסט, לפיו אחד ממנהיגי חמאס, צאלח אלעארורי (Saleh al-Arouri), אמר, כי טהראן דרשה מחמאס להכריז על נאמנותה לאיראן בתמורה לקבלת סיוע כספי (תסנים, 21 באוגוסט 2016).

המעורבות האיראנית במדינות המפרץ

■ חסין ניכנאם (Hossein Niknam), שגריר איראן בתימן, נפגש בכונית עם מחמד עבד אלסלאם (Mohammad Abdulsalam), דובר תנועת אנצאראללה (Ansarullah), הזרוע הפוליטית של החות'ים בתימן, ודן עימו בשיחות השלום בין הקבוצות בתימן המתנהלות בכונית בפיקוח האו"ם. בפגישה השתתף גם ראש מחלקת המפרץ הפרסי במשרד החוץ האיראני (פארס, 22 באוגוסט 2016).